

EK 11.7 1933

10 år i folkmusikens tjänst.

Inför Södermanlands spelmansförbunds jubileum.

Södermanlands spelmansförbund firar som bekant sitt 10-årsjubileum i samband med spelmansstämman på Stenhammar på söndag.

Inför jubiléet torde nedanstående uppgifter ur 10-årsberättelsen ha sitt intresse.

Vid en spelmansstämma 1922 i Malmköping diskuterades bland de församlade spelmännen samt några andra intresserade frågan om ett sörmländskt spelmansförbund, och under midsommartinget å samma plats år 1925 bildades Södermanlands spelmansförbund, berättas det i en återblick på förbundets 10-åriga historia i det nu utgivna programmet för spelmansjubileumsstämman vid Stenhammar om söndag. Förslaget härom framlades av hr Ernst Granhammar i Stockholm, som även utarbetat förslag till stadgar, vilka godkändes av ett 30-tal spelmän från Södermanland och andra för den svenska och särskilt den sörmländska folkmusiken intresserade personer.

Midsommardagen år 1925 tillkom alltså denna sammanslutning, som nu genomlevat 10 år, gynnad av oväntat stort intresse såväl från de aktiva spelmännen som allmänheten. Medlemsantalet har ökat till 65, bland vilka märkas prins Wilhelm samt fyra hedersledamöter, nämligen landshövdingen G. Sederholm, Nyköping, löjtnant A. Bäckström, Julita, och spelman J. E. Öst, Tallåsen, samt förbundets förste ordförande handl. hr Seth Carlsson, Strångsjö. Bland förbundets medlemmar är spelman Anders Andersson, Lästringe, ålderspresident med 83 år på nacken — en äkta spelman av gamla stammen.

Förbundets första styrelse bestod av hrr Seth Carlsson, Strångsjö, ordf., Carl Axelsson, Flodafors, v. ordf., Gustaf Wetter, Katrineholm, sek., Bernhard Boström, Katrineholm, skattmästare, och Gunnar Hansson, Malmköping.

Förbundet har till uppgift att söka väcka till liv kärleken och förståelsen för äkta folkmusik, särskilt den provinsiella folkmusiken inom landskapet Södermanland. Samtidigt skall förbundet på alla möjliga sätt

söka hjälpa och stödja spelmännens arbete med att bevara och hugfästa ett ädelt och kärt kulturarv inom tonkonstens område.

I förbundets stadgar läses bl. a. att förbundet vill söka att inom landskapet ordna spelmansstämmor samt på lämpligt sätt vid dessa stämmor uppmuntra och stärka hågen för folkmusiken hos spelmännen själva samt uppteckna och levandegöra gamla värdefulla melodier, som icke blivit uppmärksammade och notsatta. I enlighet härmed har spelmansstämmor anordnats på följande platser

Åren 1927—1928 vid Julita gård, 1929 vid Vibyholm, 1931 spelmansstämma i samband med den stora Sörmlandsstämman i Malmköping, 1932 vid Ånhammar och 1934 vid Tullgarn, där konungen välvilligt upplåtit plats för stämman. Sammanlagda antalet åhörare vid dessa stämmor utgjorde cirka 25,000 personer.

Vid den stora Sörmlandsstämman 1931 voro bl. a. konungen och prins Wilhelm åhörare. Konungen åhörde med intresse låtarna och underhöll sig en stund före uppbrottet med spelmännen, bland vilka 77-årige A. F. Bergström från Tystberga särskilt fick några berömmande ord för den gökpolska han framfört. Bergström ansåg emellertid icke själv, att han lyckats riktigt bra, när han för dagen var "litet skrovlig i halsen för att kunna gala felfritt".

Ett stort antal äldre och nyare låtar ha under de gångna åren upptecknats och förvaras i förbundets arkiv tillsammans med ett stort antal inköpta låtsamlingar från skilda landskap. Här föreligger ett önskemål, som ännu ej av ekonomiska skäl kunnat förverkligas, nämligen utgivandet i tryck av insamlade spelmanslåtar, visor, biografier m. m.

Förbundet uttalar sin tacksamhet, dels för gåvor i form av fioler, avsedda till pris vid spelmansstämmor, och dels för stort tillmötesgående vid inköp av instrument till hrr John Eriksson, Eskilstuna, J. V. Hedberg, Södertälje, Gustaf Ekstrand, Vendelsö, och Ernst Åberg, Enskede, även som Sveriges fiolbyggareförbund.